

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsaciga mesca na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gl. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XX.

V Ljubljani 1. vel. travna 1867.

List 13.

Kaj čisto novega.

II.

„To je višje moje modroslovje: poznati Jezusa, in sicer križanega.“ Sv. Bern.

Ako je že dokazano, da se Božji pravici mora zadostiti. in se tudi drugač — gledé na posebni dušni stan človeka po grehu — njegovo odrešenje iz greha ni moglo goditi; se vpraša zdaj: kakošno je zadostenje ali kakošna je pokora, ktero je zahtevala Božja pravica?

Na to odgovarja čisto razločno sv. pismo. Bog se je zagrozil prvemu staršem, da morata umreti, ako njegovo sveto postavo prestopita. (Gen. 2, 17.) „Plačilo (kazen) za greh je tedaj smert.“ (Rom. 6, 23.) Smertna kazen pa zadeva dušo in telo človeško. Dušna smert je zguba Božjega prijateljstva, je zguba nebeške lepote dušne, je zguba večnega veselja, brez kterega v večnosti življenja pravega ni, kakor se tudi (ako hočeš slab okus imeti večne nesreče) živeti na svetu več ne pravi, ako — postavim — človek v veliko nesrečo pride, vse zgubi, kar mu je ljubo, drago in potrebno, in je ni žive duše na svetu, ki bi mu pomagati, ga rešiti zamogla. — Telesna smert je pa siloviti razpad telesa od duše, kteremu se človek ubraniti ne more. Ta dvojna smert je tedaj kazen za greh in človek, ki je grešil, je zapadel mahoma tej kazni. Ona se mu pa prizanesti ni mogla, sicer bi bil imel peklenski duh prav, ki se je človeku lažnjivo slinil, češ, da bode Bogu enak postal, ako od prepovedanega sadú jé; in Bog bi bil nesrečničen proti človeku, ako bi kazni, ktero mu je napovedal, po prestopku ne spolnil. Ta kazen ali pokora za greh je pa zares taka, da prav očitno kaže, kako neizrekljivo hudo da je greh. Hujšega namreč za človeka biti ne more, kakor je to: da mora umreti. Brez vse primere pa še najhujše ga čaka po časni smerti: da ga smert pahne spred Boga v brezдно, v kterem Boga nikdar gledati, srečen biti nikdar ne more, temuč mora na vekov veke ločen od Boga v naj večí nesreči ostati. Kaj bi zamoglo bolj očitno pričati, kako neskončno hudo za človeka da je greh, ki ga Bog tako neusmiljeno tepe? —

Vpraša se zdaj: „kdo bi bil zamogel to pokoro za ves človeški rod dostati?“ Morebiti — naj vse premislimo — 1. da človek sam, kakoršen je; ali pa 2., da kdo drugi, ki je brez greha, pokoro za druge dostoji.

1. Človek sam, grešnik od prvega trenutka svojega življenja, zamore in mora sicer umreti; ali ta smert, smert grešnika, bi nikomur v odrešenje ne bila, njega samega pa bi bila v večno pogubljenje pahnila. Vsak smertni greh, in za vsacega človeka tudi izvirni, po

pervih starših podedovani greh, je neskončno razžaljenje Božje. Po grehu se toraj neskončna krivica godi, ker se Bog neskončni in najsvetejši žali, razžaljenje se pa meri po osebi, ktera se žali. Je pa greh neskončno razžaljenje Božje, je tudi neskončna njegova hudobija, ki tirja primerno poravnanje ali pokoro, to je, pokoro neskončne vrednosti. Take pokore pa pregrešni človek nikdar terpeti ne more; kajti naj terpi, karkoli hoče, tudi najhujši muke; naj terpi brez konca: — vender vse to še neskončno ni, ker človek s svojimi močmi ničesar opraviti ne more, kar bi neskončno bilo. Glej, iz tega ravno sledi, da mora kazen grešnikova v peklu večna biti. Ker je namreč greh neskončna krivica, človek pa nič neskončnega opraviti, terpeti, zadostiti ne more: zato mora vekomaj terpeti, ker le tako vsaj nekoliko njegova kazen primerna postane neskončni krivici, ktera se je po grehu zgodila. Ko bi kazen za greh večna ne bila, bi ne bilo celó nobene razmere med neskončnim razžaljenjem Božjim in med kaznijo, ki le za čas terpi. *)

Če pa grešni človek že sam za sebe Božji pravici popolnoma zadostiti ne more, koliko manj zamore še le za druge kaj storiti? Dokler je človek v grehu, ni Božji prijatelj; toraj tudi njegove dela, njegovo terpljenje, naj si bode še tako britko, Bogu dopasti, Njega potolažiti ne more; človek pa tudi Boga prisiliti ne more, da bi njegove dela za primerno pokoro vzel. Le Bog, ki je razžaljen, ima sam pravico, staviti pogodbe, s kterimi naj se Njegovemu veličastvu zadosti. Da se mora zaradi greha kaj posebnega, izrednega storiti, to so spoznali po skrivnem glasu vesti celó pagani, ki so po nenavadnih delih in pokorili, dostikrat z darovanjem človeškega življenja jezo svojih domišljenih bogov utolažiti skušali! **)

Grešni človek tedaj sam sebe rešiti ni zamogel.

2. Morebiti bi bilo pa mogoče, da „kdo drugi, ki je brez greha, namesto vsih Božji pravici zadosti?“ Tacega nedolžnega človeka bi bil moral Bog iz nova stvariti; zakaj vsak Adamov zarodnik, po človeško rojen, pride kot grešnik na svet, toraj nijeden navadnih Adamovih otrok rešenik drugih biti ne more. — Ta izredni vnovič od Boga stvarjeni rešenik bi bil moral dovršeno sveto živeti, vsem svetleč izgled pravičnosti biti, da bi ga posnemali; moral bi slednjič prostovoljno svoje sveto in nedolžno življenje za vse druge darovati, kterim bi se njegove zasluge v zadostenje in odrešenje prištele. — Ali je pa to vse mogoče? Nikakor ne! Čeravno je pri Bogu mogoče, da tacega rešenika iz nova stvari, ali pa — kot naslednika sicer Adamovega — vsega greha

*) O tem: Martin Mor. 3. nat. str. 241.

**) Beri prelepo knjigo: das Opfer von dr. A. Stückl, §. 35.

Spominek živemu.

(Obraz iz življenja minulega veka.)

(Česki pisal Václav Štulec, poslovenil Leop. Gorenec.)

(Dalje.)

IV.

Solnce se že pomika za gore, ko neznani tujec sopiha in naglo koraka z želetiškega dvora proti vasi. Kazno je, da je nekam namenjen; naravnost gré naprej. Na konci, tastran pred holmcem se ustavi, zavije nekoliko s ceste in čez malo časa stopi v snažno hišo. Vrata so bile lepo pobarvane in zid je bil pobeljen. Stopi v vežo. Kak lep red je tu domá! Vse je na svojem mestu, — povsodi je očita roka skerbne gospodinje. Poterka na duri in stopi v izbo. To je bila mizarska delavnica. Prokop Šaroh je ravno mizaril. Njegova žena je sedela na strani pod podobami in vspavala dete. Drugi dveletni otrok je sedel pri njej in kukal na sestrice. Ko stolar začuje, da so se odperle duri v sobo, se oberne in gleda, na pragu stoji tujec, ki se je zjutraj na griči bil z njim sprijaznil. Serčno pozdravi prišlec: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ in Šaroh odzdravi: „Na vekov veke!“ Prokop orodje spusti iz rok in zgrabi ljubega gosta za roko: „Dobro došli v imenu Gospodovem! Glej, Liduška, to je ta dobri človek, ki je danes stregel pri sv. maši za ranjkega gospoda. To mi je všeč, ker ste mož beseda. Jaz in moja žena, oba sva se že veselila večera. In zdaj vas je prinesel Gospod Bog. Idite v drugo sobo, da sedemo in se na dalje kaj pomenimo na dobro prijateljstvo!“

Šli so v sobo. Stolarju všečna izba je bila nekoliko manjša mem sprednje, ali vse je bilo v njej čisto in vredeno tako, da je sleherni kót hvalil gospodarja in gospodinjo. V kotu je visel Kristus na križi, na obeh straneh pa podobe: tu sv. Prokopa, tam sv. Ljudmile, pod križem pa je bil obraz Matere Božje. Na desni presvete Device je stolar imel svojega patrona sv. Jožefa in sv. Ano, patrono ženam in materam. V tem kotu pod križem je stalo poklekovalo, nad poklekovalom pa je bila kropilnica, ovita z molkom. Vse to je opazilo tujčevo oko. Vse to in še drugačne podobe razobesene po stenah — vse je bilo po godu gostu. Sicer ni rekel ne besede, le s pogledom na Prokopa in na njegovo ženo je pokazal, kako všeč mu je red in vsa oprava v hiši.

Ko so séli, že je bilo na mizi pripravljeno vse, s čemur je želetiški mizar mogel postreči gostu: kruh, surovo maslo in sol. Tudi verč piva je z okna postavil na mizo, in mizar začne gosta nuditi, naj vzame to in uno, da mu je serčno privošeno vse.

„Rad, prav rad,“ odgovori gospod; „ali tudi vidva morata pomagati in mi veselje dajati.“

Vsi trije se lotijo male južine. Mizarju je déte dre-malo na kolenih, deček je sél pa k očetu. Ko so se razgovarjali, pohvalil se je stolar s tem, kar mu je bilo naj dražji Božji dar, to je, s pobožno in modro svojo ženo in z otrokoma. „Kaj bi dal za to, djal je, ko bi moj ranjki dobrotnik le samo enkrat videl to naše tiho ljubo življenje!“ Tako se je vernila beseda zopet na gospoda Maloveskega.

„Ne dvomim, da bi vašega dobrotnika veselilo to življenje. Ker vidim, kako ga imate radi, moram vam razodeti, zakaj vzlasti sem prišel v ta kraj in kaj me je prignalo pod vašo strého. Prišel sem od daleč in prinesel novice o vašem dobrotniku.“

„O našem dobrotniku!“ vsklikneta mož in žena. „O vender no! od kodi in kakove?“

„Prišel sem iz Algira in oznanjam vam, da Maloveski z Želetic, vaš dobrotnik, ni še — umerl, — ne gnjuje še v zemlji, temuč še živi!“

oprosti, bi vendar temu vse drugo storiti nemogoče bilo. Težko je že verjeti, da bi „ves čas svojega življenja sveto in neoskrunjeno živel“ in tako vsem pregrešnim otrokom Adamovim pot pravičnosti kazal. Ako prvi sredi nepokvarjenega sveta živeči človek, ki ga je vse nagibalo k ljubezni do Boga, svetosti in pravičnosti ohranil ni, temuč jo je po grehu zgubil: koliko manj je upati, da bi to kteremu drugemu, ki bi v sredi spačenega sveta bil živel moral, po sreči izteklo! In vendar je pregrešnemu svetu k njegovemu odrešenju tacega izgleda svetosti in pravičnosti v življenji potreba, ker bi sicer težko kdo verjel, da je mogoče, sveto in pravično živeti.

Pa bodi si tudi, da bi ta človek v tem srečnejši bil od prvega človeka, bi vender smert tacega človeka ne bila zadostenje pravo za grehe, kakor bi tudi iz druge strani grešnemu svetu ne bila v dušno korist. Ne bila bi njegova smert pravo zadostenje za grehe zato ne, ker ta, akoravno nedolžni človek tudi v svoji prostovoljni smerti ne bi bil več storil, kakor je njegova dolžnost. Popolnoma svet in brez greha od Boga stvarjen sicer smerti ni podveržen; ali če bi zlovoljni po njem roko stegnili in ga usmrtili, ali če bi Bog pripustil, da gre skoz vrata smertne ta ljubljene v večnost, bi v tem le voljo Božjo spolnil, kar je on, ki ga je Bog s tolikimi milostimi obdaril, še posebno dolžen preterpeti, kakor je sploh človek dolžen, v vsem presveti volji Božji se podati, Boga čez vse ljubiti. S tem pa, da človek le svojo dolžnost do Boga stori, ne opravi nič posebnega, prepolnega, kar bi se drugim, ki tega ne storijo, prišteti ali zarajati zamoglo. Zavoljo tega, da nedolžen človek terpi, se drugim, ki so dolžni, ne zbriše dolg pri Bogu; k večemu si le nedolžni svoje zasluge množi. — In „v kaki podobi bi tudi greh pred našimi očmi stal, ko bi smert pravičnega človeka dovoljna pokora za grehe celega sveta bila? V resnici: greh bi ne bil več neskončno hudo, greh bi ne bil več greh!

Smert tacega človeka bi toraj grešnemu svetu ne bila v dušno korist. Manjkalo bi namreč njegovi smerti ravno tega, kar je poglavitno za resnično odrešenje iz greha in iz vseh sleposti: očitno bi namreč ne bilo, koliko hudo da je greh, čigar plačilo je smert. — Taka smert bi tudi nevero, človeku prirojeno, naravnoč še bolj vterdila. Človek bi namreč ne mogel drugač misliti, kakor da je Bog maščevanja željen, da mu nedolžnega muke dopadajo, da se preprosi, potolažiti ne dá; — vse to bi pa bila huda rana za serce človeško, ki je že samo ob sebi tako okorno in merzlo v ljubezni do Boga. — Pa še nekaj je, kar očitno kaže, da ta pot odrešenja za človeka nikakor ne velja, in to je — kakor sv. Anzelm opazuje, ker bi človeški rod tacega rešitelja veliko bolj ljubil, kakor Boga samega, in to iz zgolj človeškega sočutja.

Sklenimo. Človek nikakor ni zamogel, namesto vseh drugih Božji pravici zadostiti. Naj bi bil ravno skoz in skoz pravičen, bi sicer vsem lep izgled pravičnega življenja bil; toda pomagati drugim in jih podpirati, ravno tako živeti, bi ravno tako malo zamogel, kakor nekteri modrijani starodavnih vekov, ki so sicer lepo govorili, nekteri tudi po svojih naukih pravno živeli; — ali naslednikov si vstvariti niso zamogli: svet je mahal okoli njih in za njimi po svoji grešni spačenosti.

K odrešenju je treba tacega zadostenja, v katerem se kaže vsemu svetu, kako neskončno hudo da je greh; pa tudi neskončno zasluženje, ki zamore v resnici popraviti neskončno razžaljenje, ki se je zgodilo po grehu Božjemu veličastvu. (Dalje nasl.)

„Kaj, naš dobrotnik, — da je še živ?“ zakličeta oba. „O Bog daj, da bi to res bilo!“ pristavil je Prokop. „Ali; ne norčujte se z nami, dobri gospod! Uradnija ima smertni list, to je gotovo spričalo, da gospoda Maloveskega ni več na sveti.“

„A kaj pa, ko bi se dokazalo, da je ta smertni list slepilo?“ — popraša tuji gost.

„Tedad zarés, da naš gospod še živi?“

„Tega ne ménim le,“ odverne tujec, „temuč to za gotovo vém; no, náte dokaz od njega.“

Ko to izgovori, potegne list iz listnice in podá ga Prokopu.

Častitljivi mizar prime za list z derhtečo roko, in ko ga pogleda, se ves pretresne. Po pismu je precej poznal čerte svojega dragega dobrotnika. Ali komaj je bil razgenil in naglo prebral ta list, mu solze oči zalijó; skoči po konci, spnè roké, in posili ga taki stók, da je začel jokati sinek poleg očeta.

„Oh, moj dobrotnik — da še živi! Ali kje in kako? On, pa suženj!“

„Upokojite se, dragi prijatelj!“ — začne ga pogovarjati tujec. „Upokojite se in prečitajte, kaj vam piše dobrotnik. Premislite, da ga zamorete odkupiti.“

„Ali da ga lahko odkupimo. Hvala Bogu! Zdaj je pa dobro. Ali je mnogo novcev treba za to?“

„Menim — petdeset goldinarjev.“

„Le petdeset! — Midva sicer nimava toliko, ali v hiši za vasjó pri gosp. Sovku dobodem, kar še manjka.“

„Prijatelj, ménim, da ne,“ odverne tujec. „Gospod Sovka je že na smetéh. Jutro zvečer vsega njegovega imétka ne bode toliko, kolikor ga more za noht.“

„Gospod, vi nas motite,“ oglasi se Prokop z žalostnim glasom. „Sovka — na smetéh že!“

„Če ne verujete, prečitajte to-le.“

To izgovorivši podá Prokopu dolžno pismo, ki je z njim reva hotel pogovoriti nevšečega tujca, naj ne pové, da gospod Maloveski še živi v sužnjosti.

Prokop z žalostnim očesom pregleda urno to pismo. Ali kako se je ustrašil, ker je imel v rokah gotovo spričalo, da je Sovka obožal. „Kako si pomoremo, Liduška? Ali vender, nekaj mi je šinilo v glavo!“ — mig-nil je ženi in na stran stopil z njo. Ali še pet minut ne mine, že sta prišla zopet nazaj. Prokop se zopet oserči in razveseljen z utešenim glasom reče gostu: Petdeset goldinarjev, prijatelj, toliko še imamo. Moja draga žena ima vertec — tega prodava, jaz dobom pa nekaj na hišo, pa je vse skupaj. Ali ni prav tako, ženka?“

Dobroserčna žena priterdi.

„Ali, pomislite prijatelj,“ pristavi gost, „pomislite, da tako zguboste svoje iménje, da zguboste svoj dom. — Sicer pa, slišal sem — stari cerkvenec na holmci mi je povedal — kako se je bil gospod Maloveski razhudil na vas malo pred svojim odhodom. Kdo zná, ali bi mu bilo všeč, ali ne to.“

„Oh, to je žalibog rés!“ potoži mizar. „Ali temu je bil bolj kot kdor si bodi kriv — nepošten hujskar, lisjak. Toda Bog mu odpusti, naj si je kdor koli! Gospod je dober, prizanesel mi je že in prizanesel mi bo še, berž ko spozná, da so mi drage njegove besede, da sem pošten, delaven, bogoboječ človek. O jaz poznám, predobro poznám svojega dobrotnika.“

„Ako je tedaj takó,“ odverne tujec, ki so se mu same radosti oči iskriale, „ne morem drugega razun hvaliti vas; Bog, ménim, poblagoslovi vašo darežljivost. Sicer pa, nikar novcev ne iščite med ljudstvom, kar imate gotovega, to spravite skupaj, drugo pa jaz sam dodám.“

Lahko si vsakdo misli, kolika radost je vstala v revni mizarjevi hiši. Prokop se je velikega veselja vél tako, kakor bi bil svojega ljubega dobrotnika imel že pri mizi. Tujec mu ni kazil te radosti. Sedeli so še

kaki dve uri. Ko pa je gost vstal na odhod, morala sta mu Prokop in žena pošteno obljubiti, da ne danes ne jutri nikomur ne zineta nič o tem, kar so se pogovarjali.

Prokop je po sili hotel sprémiti gosta, ali tujec ga še čez prag ni pustil. Dobroserčni mizar je moral slusati, starček pa je v tihi večerni temi odrinil v gostilnico v Zlaticah. Ta dan mu je bil imeniten, zaznamnjan dan v življenji. Pred kratkim je imel žalostno serce, zdaj pa ga obhaja neizrečeno razveseljevanje, goreča molitev puhti iz duše v nebo. Ko pride v gostilnico, poprosi gostilničarja, naj mu dá konja, pošteno plača, in še tisti večer pol ure potlej odjezdi v bližnje mesto Stanek. (Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Prečast. škof gosp. Baraga so une dni pisali zastran svojega zdravja vikšemu škofu Purcell-u to-le: „Prav slab in bolan sem še, da komaj govorim in kaj dopovém. Bolezen me dela čisto nezmožnega za vsako delo. Rad bi imel, da moj naslednik prav kmali pride. Vsako jutro grem iz postelje, ker se mi merzi celi čas ležati, komaj pa se v sobi sem ter tje premikam. Bojim se, da to bo še dolgo terpelo, morebiti ves čas, kar mi je še živeti. Prosite Boga za-me, naj mi dodeli prav vdanemu biti v njegovo sveto voljo!“ (Volksztg. 6. mal. trav.)

— Gosp. mis. Pirc v družbi z g. Ign. Tomazinom so pretečeno zimo kerstili 2 indijanska poglavarja z veliko odrašenimi in mladimi Indijani vred.

— Pretečeno saboto so pokopali sploh znanega in spoštovanega tergovca ljubljanskega g. Jan. Pleškota. Naj v miru počiva.

— Spominek Knobleharjev, ki se bode vdelal v steno škocijanske cerkve na Dolenskem, je iz črnega domačega marmorja, 5 čevljev in 9 palcev visok, 2 čevlja 6 palcev širok, izdelan v bizantinskem zlogu. Spodnji del je ozališan v sredi z angelsko glavo in ob straneh z obnóžnikoma ali konsoloma iz belega kararskega marmorja. Velika ploša iz enacega marmorja obsega napis, ki ga je „Danica“ že naznanila, namreč kratko biografijo, 1023 lepo vsekanih čerk latinske frakture, ki so zavoljo večji razvidnosti s černo testnino zalite. Zgorej je na črnem marmornem overšji izbuknjena podoba Knobleharja iz belega kararskega marmorja v črnem obodu, ki se kaj lepo podaje. Podoba in angelsko glavo je izdelal podobar g. Fr. Zajic, drugo delo z olepšavami in napisom pa kamnar g. Nace Toman, ki je tudi izris osnoval. Bil je v začetku namen le čedno plošo s primernim napisom napraviti v cerkev, kjer je bil naš slavni rojak keršen; poterdti pa moramo, da je postal v vsakem oziru prav ličen spominek, ki slavi Knobleharja, njegovo domačijo in sploh slovensko domovino, posebno pa tudi dekanije, ko so v ohranjenje njegovega spomina pripomogle, in dela čast umetnikoma Tomanu in Zajcu. Tomanovo delo stane 151 gold., Zajcovo pa 60 gold., tedaj 211 gold., kar je izplačano iz zaloge za Knobleharjev spominek. Povemo naj pa tudi, da fotograf g. Pogorelec je spominek do čuda lepo posnel ter fotografiral, tako da se ves napis čisto lahko bere in kdor ima ta posnetek, ima kratki življenjepis in ob enem podobo in spominek ranj. provikarja skupaj. Upamo, da se bode podoba ta dobivala in ko bode reč dognana, bomo to o drugi priliki naznanili. Omenili smo že o drugi priliki, da obletnica v Škocijanu je enako vstanovljena, in da tudi v Hartumu v misijonski kapeli je s kamnito tablo in primernim napisom našega rojaka spomin ohranjen.

Slišimo, da blagoselčni škocijanski fajmošter v. č. gospod Kunstelj so voljni napraviti blezo mesca velikega serpana lepo slovesnost za postavljanje spominika v Škocijanu. To bi bilo res serčno domorodno praznovanje, pa tudi primeren čas o šolskih počitnicah, da bi se ležej več domoljubov slovesnosti vdeležilo.

— Pri zadnjem dopisu iz Ljubljane o slovesnosti rokodelske družbe naj povemo, da je iz govora gospod župana Kosta „Dan.“ poročevalec nektre misli iz tega govora dalje razvijal, počenši od verstice: „Kakor je očitno...“ torej po pomoti ni bilo zaznamnjano, kje se govor g. župana neha. — Naj si tudi to zapomni ljubljanski dopisnik v „Tagespošto“, ker viditi je, da ga prijaznost narodne stranke s klerikalno nekako zbada, ko pravi, da se je narodna stranka v klerikalno zgubila. — Kaj je resnica? je prašal Pilat, pa odgovora ni hotel čakati. Kaj je pisavcu liberalizem in svoboda? — Ako ne enake pravice za vse, kaj pa tedaj? — Kaj želi tako imenovana klerikalna stranka? Razvitek in omiko našega ljudstva na narodni podlagi in v verskem katoliškem smislu; tega menda tudi želi tako zvana narodna stranka; in slepi bi bile stranki, ko bi vzajemno ne delale. — —k.

— Zadnje praznike ste bili dve novi maši na Kranjskem. Pervo je pel č. o. Dominik Klobčič, iz reda sv. Frančiška, veliki pondeljek v Železnikih; drugo frančiškan čast. o. Angelik Hribar v zgornjem Tuhinju pri Kamniku belo nedeljo.

Od sv. Jakopa v Ljubljani. Na sv. Jurja dan smo pri nas prav slovesno sprejeli novoizvoljenega fajmoštra našega vis. častitega gospoda G. Köstel-na, bivšega kaplana stolne cerkve. Visok mlaj je fari oznanaval, da pride novi dušni pastir; lepo z banderi ovenčane, v red postavljene zelene smreke so kinčale prostor pred cerkvijo, nad vrati se je bral napis v slovenski in nemški besedi: „Čedi v prid, Bogu na čast, sprejmi to svetišče v last.“ Pred cerkvijo je čakala šolska mladost naše fare, belo oblečene deklice, mestni odbor in drugi veljaki naše fare. Mestni župan gosp. dr. Kosta nagovori gospoda s primernim nagovorom v nemškem in slovenskem jeziku, in gospod fajmošter odzdravljajo in zahvaljujejo se na to. Ravno tako so tudi deklice pozdravljale v obeh jezikih gospoda. Ko v cerkev stopijo, oglasi se veličastno vojaška godba in petje na koru.

V nedeljo potem ob devetih so govorili gospod fajmošter sami pervikrat svoji novi čedi, ktero so prav ginljivo pozdravili z besedami Zveličarjevimi: „Mir vam bodi.“ Govorili so potem od tistega miru, kterege je Jezus Kristus na svet prinesel in kterege svetu prinašajo njegovi nasledniki, škofje in mašniki Gospodovi. — Koliko britkega terpljenja je preстал naš Zveličar, preden je svetu mogel mir oznaniti začeni od tistega časa, ko so pri njegovem rojstvu angelci na nebesih peli: „Čast bodi Bogu v nebesih in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje.“ — Svet je bil pri rojstvu Kristusovem zakopan v zmote, pregrehe in nevednosti, gospodovalo je poželenje oči, poželenje mesa in napuh življenja, ni ga bilo miru, ni bilo ljubezni; razun one, ki izvira iz samoljubja. Ta trojni mir je Sin Božji iz nebes prinesel. Njegovi nasledniki mir delé posebno s ss. zakramenti; pri sv. kerstu je sprejet človek v družbo svetnikov, v katoliško cerkev; pri sv. birmi je omahljivi človek v veri poterjen, in če ga tare težka butara pregréh in je nemir in nepokoj v sercu, se poverne po zadobljeni odvezi v zakramentu sv. pokore mir in pokoj v zbegano serce. Vsaki dan se na brezštevilnih altarjih opravlja nekervava daritev, daritev miru in sprave za grešni človeški rod. — Zraven tega so tudi naš novi gospod fajmošter nekoliko omenili današnje svečanosti, ker so med drugim rekli, da jih nova fara pozná, ker

so v bližnji fari 15 lét v vinogradu Gospodovem delali, tedaj nočejo od tega dalje govoriti; zahvaljujejo se pa farmanom za lepi slovesni sprejem, s katerim so se pokazali prave katoličane; sedaj pa ko bodo pervikrat za svojo sosesko maševali, kar vsak fajmošter vsako nedeljo opravlja, hočejo se spominjevati sv. Očeta papeža Pija IX, milostljivega škofa Jerneja in presvitlega cesarja Frančiška Jožefa, pa svojega častivrednega gospoda prednika, kateri so tudi obljubili, da hočejo na sv. krajih za nas moliti. Z ginjenim glasom kličejo na pomoč farna patrona, sv. Jakopa, sv. Frančiška Saverijana, sv. Nikolaja, patrona naše ljubljanske škofije, in poslednjič prosijo pomoči preblazene Matere Božje, Device Marije.

Potem je bila slovesna velika maša, pri kateri je vojaška godba godla. V zvišanje slovesnosti na koru je tudi pripomogel g. Anton Nédved, in vzlasti gospá Ana Pesjakova, ktera svoje izverstne dušne darove in vednosti v godbi rada obrača v cerkvi na čast Božjo in povišanje cerkvenih slovesnost.

Duhovniija, ki tako častituje svojemu fajmoštru, častituje pred vsem sama sebi, in možje, kateri so vse to lepo vodili in vredovali, so pokazali s tem, da si v čast štejejo katoličani biti, katerim vera dolžnost nalaga, spoštovati in čislati posvečence Gospodove. V tacih okolišinah se tudi prav djansko razodene, kje in v katerih ločinah duhovstvo in cerkvenstvo svoje prijatle ima. — Prihodnjo nedeljo bodo imeli novi gospod fajmošter pa zjutraj slovesno opravilo. M. M.

Gosp. Praprotnik in gosa Pesjakova sta poslavlila to slovesnost s pesmima. Slovenski je gosp. učitelj Belar tudi napev naredil. Taka le je:

„Pozdravljen bodi, naš pastir!“
Iz serc se danes zlega glas;
Odpiral boš nam rajski vir,
In vodil k pravi sreči nas.
Naj milost večna na Te sije,
Za trud Ti cvetje zlato kljuje!

Sprejemi ljubo danes dar,
Ki serce naše ga rodi:
Ljubezni cvete — svetli žar,
In venec prave vdanosti.
Oboje naj bo nezvenljivo,
Cvetè naj vsaki dan bolj živo!

„Pozdravljen bodi naš pastir!“
Odmeva naj Ti dans glasno!
Razširjaj v sercih ljubi mir,
Toláži solzno nam okó.
Naj milost večna na Te sije,
Za trud Ti cvetje zlato kljuje!

A. Praprotnik.

„Slovenec“ naznanja 25. mal. travna, da mu je tiskarnica naznanila, da ga more le še do 1. majnika tiskati ter je ta list poslednji; kaj bode nadalje, bo naznanilo vredništvo „Slov.“ po „Novicah.“

V Kranjski gori je 18. t. m. pogorelo 13 hiš in 9 skednjev, tudi sedemletnega dečka pogrešajo, ki je blezo v ognju smert storil. Zavarovan je bil le en sam; ubogi pogorelci se ljuškemu usmiljenju priporočujejo. (Laib. Ztg.)

Iz Černič. —ec. (Vredba in namen čitalnice.) Čitalnice, ki so iz perva sem ter tje le redke bile, vidimo sedaj na kmetih se širiti dalje in dalje, in če sleherna vas je ne more sama zase napraviti, se pridruži vsaj k drugi in z zedinjeno močjo se vstanovi društvo. Dobro znamnje, Slovenci so spregledali, da, ako nočejo zaostati za drugimi narodi, je treba po marljivem branju časnikov in knjig in vzajemnem podučevanju vedeti in znati vsaki napredek drugih ljudstev, bodisi v kateri koli zadevi.

Take naprave so hvale vredne. Poglejmo malo kmečki stan. Njemu so naloženi davki trikrat več od nekdanj, on ima sedaj potreb, kakor jih njegov ded nikoli ni poznal, bodisi zastran živeža ali oblačila. Res, kar to zadeva, je kriva spridenost naših časov; in slednjič zemlja, ki bi morala kmetu podeliti vse potrebno, noče po več krajih roditi kakor nekdanj, ker je morda opešala ali se slabo obdeluje. Davke plačevati je treba, ako hočemo uživati varnost tudi znanprej, kakor smo jo dosedaj. Kaj je storiti kmetu, da zadosti takemu zahtevanju? Prisiliti po umnem obdelovanju zemljo, da bo več rodila; pridelke dobro spraviti in po najdeni kupčiji potreben denar si pridobiti. K temu gré kmetu poznati umno, najdeno in varčno gospodarjenje. Kako pa hoče kmet si prisvojiti te lastnosti? Lastna skušnja je res dobra, ali vse po lastni skušnji poznati bi moral človek najmanje tisoč let živeti; koliko kvara ima pri tem; in slednjič, al mu je dober izid tudi zagotovljen? V sedanjih časih je bolj v tej zadevi. Sleherni svojo skušnjo, ki se mu je mnogokrat po naključbi dobro sponesla, izroči papirju in ali po bukvah ali po časnikih jo priobči vsemu svetu. Po takem načinu zvé vsakteri novo znajdbo in jo potrebuje, kakor se mu zdi. Al vprašanje je, kako si pridobiti takih knjig in časnikov? Posameznemu je skor nemogoče. Ljubi Slovenec, glej, v ta namen so čitalnice. Nekoliko soldov na leto izdaš in si nabereš koristnega, kolikor ti je ljubo. Menim, da to bi bil pravi namen čitalnicam na kmetih; ali žalibog, kakor dandanašnji se sploh godi, so tudi takih naprav pravi pomen ljudje spodrinili in čitalnice so jim priložnosti bolj k razveseljevanju, k plesu in sploh ne vselej k spodobnim kratkočasom. Kmet trati tako dragi čas in svoj denar, in takó, bi rekel, si naklada novih davkov. Se more li učiti v takih čitalnicah tako potrebnega umnega, najdenega in varčnega gospodarjenja? Ni čuda, da moramo večkrat od poštenjakov slišati grajanje takih naprav, da so kmetom bolj v nesrečo in pomnoženje njih brig in težav. Naj taki čitalničar konec leta resno premisli, kaj je pridobil za toliko denarjev, in gotovo bo zdihnil: „Oh prav malo!“ odnesla pa mi je čitalnica dokaj penězov in mi pustila mošnjico na suhem. To pa še posebno tam, kjer je prilika, da se ob igrav in plesih in sicer pogosto je in pije.

Poslušaj, ljubi bravec, kako so Čerličani umni v tej zadevi. Delj časa že so se nekteri pogovarjali, kako bi se dalo pripraviti si časnikov in knjig po naj nižji ceni, in sklep tega posvetovanja je bil, da naj se ustanovi čitalnica. Namen bi bil poduk v narodnem jeziku in po naj boljšem kupu se naučiti umnega, najdenega in varčnega gospodarjenja. Tega del so tudi v tem društvu koj zabranili ples in vse take kratkočasnice, ki stanejo dosti denarja in pustijo um na plitvem.

Iz Ljubljane. Omeniti je treba saj tudi trojno popotvanje, ki sadaj zvonec nosi. Pervo je popotvanje v Rim k osemnajststoletnici, kar sta bila ss. Peter in Pavel za Kristusovo vero častitljivo smert storila. Tukaj se bode zbiralo pobožno ljudstvo in cvet olike, in privošiti je vsakemu take slovesnosti vdeležiti se, kdor premore; kaj tacega se ne vidi vsaki dan. — Drugo je popotvanje k razstavi v Pariz, mično in zanimivo za obertnike, tergovce itd. — Tretje je popotvanje k narodoslovni (etnografski) razstavi v Moskvo. Nemški časniki maloserčno mancajo zavoljo tega, ker Rusje Slovane vabijo v vás in na južnico, ter jim tako gostoljubno sprejemanje obetajo. Po pravici govoriti, to vabilo sorodnega brata k bratu ni brez mika, in pangermanisti imajo priliko obiskovavcem to in uno podtikati, kakor znajo. Mi katoliški Slovenje sicer vemo čislati sorodovinstvo, dobro nam je pa tudi v spominu Peter Veliki, Katar II in Repnin — njena metla, Miklavž, Mu-

ravjev itd. itd. in svetovali bi „matuški Rosii,“ ki uboge Poljake, boljši in bližnjiši naše brate, do pogina na mamičine persi pritiska, naj v tej prenežni serčnosti do njih odjenja; če ne, ji ne bode nič ljubezni ostalo za drugo sorodovino. Ne smemo pa tudi zamolčati vse sploh znane in tisočkrat ponavljane želje Slovenov, da naj mutter Avstrija s svojo lastno ljubeznijo in prijaznostjo do Slovenov kalí in krotí ruske mičnosti; sej Slovenje ne želé od Avstrije družega kakor, da naj bode vsim otrokom enaka mati, kar je po vstavi zagotovila. — To spoznajo tudi pravični nemški listi. „Volksfreund“ pravi: „Naša domovina je Avstrija in ne Nemčija. Narodno stališe je nesreča, je pogin Avstrii... Mi hočemo mogočno in cvetočo Avstrijo, s katero vidimo zvezano korist sv. Cerkve...“ „Correspondenz“ v Pragi piše: „Mi Čehi se bojimo panslavizma; še z večji pravico pa se bojimo pangermanizma.“ — Mi katoličani se poganjamo za „pantokolicizem“ in smo si svesti, da se bode vresničil, kakor je Kristus obljubil; takrat bodo utihnili vsi drugi „pani.“

Iz Prage. (List begavca iz ruskega Poljskega.) Preganjanje katoliške vere ni novo. Zgodovina uči, da ruski ločenci nikoli niso bili prijatli prave vere, da so se zmiraj in pri vsaki priložnosti péhali, da bi jo zatérli, so odpravljali cerkve in samostane, mnogotere overe stavili oznanovavcem sv. evangelija, tudi ob življenje pripravili veliko duhovnov, na kterih čelu se lesketata bl. Josafat in Andrej Bobola iz tovarštva Jezusovega, mučenca v Janovi na Buhu l. 1657. — Moškovitarski vladarji niso mogli tega prenašati, da bi sosednje Poljsko ne bilo „pravoslavno“ (po njih jeziku, to je, razkolniško), — torej so pošiljali svoje pape, pa tudi kardela divjačnega vojaštva v pokojne katoliške okrajine, ko so bile le-té še pod žezlom poljskih kraljev. Pozneje pa, ko so jih bili podvergli, so očitno in nasilno terli vse ljudstvo, ki se je v verskih prašanjih na papeža sklicovalo. Sej cesarji sami so sebe imenovali in se še imenujejo glave cerkve. Tako so storili: Peter Veliki (1688—1725), Katarina II (1762—1796), ktera je naj bolj tišala na deljenje in pad Poljskega. Miklavž (1825—1855) je v svoji upaljenosti še dalje gnal. Cele duhovnije, sem ter tje cele okrajne po Poljskem in Litvi je s knuto, ječo in Sibirijo izroval iz naročja katoliške Cerkve. — Kako pa je preganjal zedinjeno (unij-sko) duhovstvo in po klostrih Bogu posvečene device, je dosti zaverniti na Makrino Miroslavsko z mnogimi tovaršicami reda sv. Bazilija.... Kolikrat je poskušal Poljsko pripraviti ob rimsko vero, pa tudi ob národnost, temu so in zmiraj bodo dokazi premnoge njegove postave. O tem je že veliko pisanega. Govori se sploh, da kri in solze katoliških Poljcev, ako bi bile skupaj, bi napolnile morje; memo tega menim, kakor sabejska kraljica ni verjela tistim, ki so ji o Salomonovi modrosti pravili, dokler ni sama prišla v Jeruzalem in je rekla, da komej polovica ji je bilo o njem povedanega, — tako bodo djanja skazale, da resnica presega vsaktero povést.

Car Aleksander se je s početka kazal naklonjenega Poljakom, mnogo (9000) v Sibirii jih je oprostil, drugim je kazen odpustil, in kar se katoliške cerkve tiče, je razglasil konkordat (pogodbo) z leta 1847, ki ga je Miklavž tajil, ter je dovolil 1857 obstaviti prazne škofovske mesta: nadškofijstvo Varšavsko in škofijstvi Kujansko in Podolsko, nekoliko sufragánov je bilo posvečenih, in poslednjič obstavljeni kapitelni in duhovnije; — zraven tega je bilo nekoliko zboljšano v učenji, popravljale so se veže Gospodove, — ob kratkem, na zemlji kongresovega kraljestva se je jelo kazati vse novo življenje, razodevala se je prostost. Toda bili so to le žarki tolažila, po kterih je zabučala divja burja nasprotovanja. — (Dalje nasl.)

Naznanilo družbe sv. Mohora.

Meseca julija t. l. razpošlje družba sv. Mohora svojim udom sledeče bukve: 1) „Življenje svetnikov in svetnic Božjih“ od dr. J. Rogača (1. zvezka II. polovica 17—18 pól); 2) „Umni vinorejec“ od Fr. Jančarja (6½ pól); 3) „Fabiola ali cerkev v katakombah“ kardinala Wisemana (15½ pól); 4) „Slov. Večernice“ XV. zv. (5 pól); 5) „Poboljšani sosedje ali sadjereja v pogovorih“ od J. Tomšiča (3½ pol) in 6) „Koledarček za l. 1868“ z imenikom vseh družnikov (11—12 pól). — To se naznanja s tem pristavkom, da poteče čas, v katerem se mora še letos v družbo stopiti, že s koncem tekočega meseca; kdor bi se še le meseca junija ali pozneje oglasil, dobil bi za poslani denar samo toliko bukev kakor po bukvarnicah in se ne bo mogel šteti za uda. Vabimo s tem vse čast. Slovence in Slovenke, da se jih do 31. majnika še prav veliko število oglasi.

V Celovcu 1. maja 1867.

Družbin odbor.

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

Vojsko med Francijo in Prusijo napovedujejo po vsaki ceni. Človeški napuh hoče zopet zemljo s potoki kervi napolniti; se vé, da naj večji napuhneži sami bodo vedili svojo kožo zavarovati in v tej reči nezadolženi bodo za njih samopridne nakane kri prelivali. Hvala Bogu, da v poslednji inštančii tudi krivi začetniki vojske na sodbo pridejo.

Ker pa tacih naukov svet ne razume; bode ravno zato vojska. Kam se bode Avstrija obrnila, se o vsaki priliki oprašuje? Pretežka, pa tudi pretehtna naloga! Ko bi se natanko razločilo, kdo ima prav, je vsak pošten človek dolžan tistemu pomagati, kateri je po krivici napaden, ali pa oba pri miru pustiti, naj se sama spulita, zlasti, če ni ta reč jasna.

Ako Avstrija Prusii pod komolec seže, utegne od nje „šlesvik-holštansko“ hvalo zato nazadnje doseči, meni „Politik“; zakaj Prusija Avstrii ne bo nikoli privošila njene prejšnje veljave na Nemškem. Ako se k Francii s posredvanjem nagne, se morebiti Prus zboji, in vojska bi se odvernila. Za tako službo bi utegnula Francija na Jutrovem Avstrii k veljavi pomoči zoper Rusijo, ki se gotovo boji, da bi se njena moč odveč ne razširila. Ako pa vojska vendar le zabobni, naj bi Avstrija gledala, da nestranska ostane, dokler je mogoče, da se sama uterdi, in poslednjič morebiti zamore na eni ali drugi strani boj določiti in si veljavo pridobiti, meni „Politik.“

Kaj pa bi bilo katoličanstvu v prid? Pač dosti zvito vprašanje. Prus in Rus sta z dušo in s telesom — prvi luteran, drugi razkolnik. Vender nekteri pravijo, da katoliška cerkev na Pruskem ima veliko svobode; Rus pa je v sramoto slovanstva njen naj večji dušman in tlačivec. Francija dela v prid katoličanstva povsod, kjer moč ima, da nobena vlada na svetu tako ne. Zato tudi ukljub Napoleonovi naprédenosti utegne Bog francosko orožje blagosloviti, kakor sploh veči del. Avstrija pa bi se mógla k katoličanstvu in k slovanstvu poverniti, da si sočutja domá in na Jutru vterdi. Treba je, da judovskim in velikonemškim kričarjem usta zamaši, kateri neprenehoma Nemce in Madjare zoper katoliško Cerkev in zoper Slovence dražijo.

Slovanstvo pod Turkom moči zbira, vzdihla, vstaja: vstalo pa bode, menimo, še le takrat k silni moči, kadar se v Cerkev poverne in z Rimom zedini. Kaznovano je za odpad, nadarovano bode za spreobrnjenje.

In k spreobračanju mu je dosedaj zraven Rima le sama Francija kaj pripomogla.

Dunajsko. Rekel bi človek prebiraše dunajske častnike, da na Dunaji stanujejo sami bogotajci in neverni liberalci, katerih vsakdanje rokodelstvo je, zaničevati katoličane in sploh vso razodeto vero. Pa nad Dunajem se spolnuje kakor nad vsakim večjim krajem navadni pregovor: Po velikih mestih je veliko hudobije, pa tudi veliko kreposti. Dunaj je resnično čudno mesto; na eni strani spačenost, zvijačna, prekanjena in potuhnjena hudobija; na drugi strani pa velika gorečnost za sveto vero, — tako, da dunajsko življenje nekdo primerja veličastni Donavi, ktera ima vmes tudi kalno vodo, in ko se po tujih pritokih narašča, marsiktero škodo napravlja. Tako ima dunajsko življenje sodergo judovskega liberalizma, kristjanom sovražnega, in nejevera in vnemarnost, ktera se je na Dunaj priklatala, napravila mnogotero škodo. Boljših ljudi na Dunaji pa ne pohujša občna samopašnost, in strupeni jeziki jih ne odvrtačujejo od keršanskega življenja.

25. marca je imela bratovščina sv. Mikela veličastno zbirališče. Bili so nazoči ljudje vseh stanov; dunajski kardinal, nadškof iz Solnograda, veliko visokih vradnikov, plemenite gospode in drugih.

Baron Stillfried, predsednik, pozdravi zbrane, potem je govoril kardinal Ravšer ter v velikanski podobi pokazal, kako je iz paganske nevednosti izhajala luč sveta, Kristus, ki je središče vse občne in človeške zgodovine; ta luč je pregnala temoto paganstva enako dnevni luči, ki prežene temno noč. Bog se je včlovečil, novi nejeverci pa hočejo Boga utajiti in sebe namesto njega postaviti. Kristjani častimo zedinjenje božje nature s človeško; Bog zavoljo tega ne zgublja svoje časti, človek pa postaja Bogu podoben, Kristus ga je povzdignil gori do desnice Božje. — Ako prestol sv. Petra nevarnosti obdajajo, je naša dolžnost, z zaupljivo molitvijo Boga prositi, da bi se hudi oblaki razkropili. Kar storimo za sv. Očeta, to storimo za Boga, za cesarja in za domovino.

Bratovščina sv. Mihela je že na Dunaju 6 lét in darovala je sv. Očetu že 38.000 gold. — Vratislava na pruskem Poljskem poslala je v 4 letih 124.000 gold.; nadškofija kambrajska na Francoskem od 1860—65. leta 275.000 gld.; Solnograd 40.000 gld. Na Laškem so katoličani iz ene deželice l. 1863 sami dali 18.000 gold.; adresi, ktero so leta 1865 napravili in ki je imela 1,200.000 podpisov, so pridjali 1,349.000 gl. Verli oljar g. Lehner, je vpeljal to bratovščino v 22 farah. Potem je g. dr. Cilih iz št. Hipolita povedal, da je neka dekla od tega, kar si je na leto prihranila, sv. Očetu poslala 28 gold. (cf. Kapistran.) M.

Pontifikalni koledar 1867 ima te-le zaznamke: Pij IX so 257. papež na prestolu sv. Petra. Stari so 75 lét in 21 lét že papež. Kardinalov je sedaj 55, 15 izvoljenih še od Gregorija XVI in 40 od Pija IX; 2 še prihranjena — in petto; tako je 13 kardinalstev praznih. Sedanji papež so izvolili že 72 kardinalov in 78 jih k pokopu spremili. Rimsko-katoliška hierarhija ima 961 patriarhij, nadškofij in škofij, 131 je zdaj praznih. Na novo so vstanovili sedanji papež 4 nadškofije, 99 škofijstev in 13 škofijstev so v metropolištva povzdignili. 120 je vikarij, delegacij in apostolskih prefektur, njih 24 vstanovljenih od Pija IX. O veliki noči 1866 je bilo v Rimu čez 210.700 prebivavcev.

V Rimu za 1800letnico pričakujejo blizo 500 škofov, katerih vsak bo imel več duhovnov v spremljavanju. Ako se k temu štejejo še pričakovalni zastopniki katoliških duhovnij in družb, bode že samo vradnih gostov veliko število. (Volksstnd.) — Iz Slovenskega se sliši dozvaj o treh duhovnih, ki se odmenjajo v Rim za to praznovanje.

Iz Rima 13. aprila. Vsako leto se pri nas 12. dan t. m. slovesno praznuje v spomin srečne vernitve sv. Očeta. — To je bilo rogoviležem tern v peti. — Da bi se ta dan letos slovesno ne obhajal, je razglasilo rovarsko društvo, da Rimljani ne marajo kar nič za papeževo vlado, da bi se je prej ali poznej radi znebili, in da jih bo prišel vitez dveh svetov (Garibaldi) oprostiti papeževega jarma. Ali Rimljani se niso menili za to. Raznesli so hudobneži potem po mestu vsaktere govornice, da bi Rimljane plašili in od slovesnosti 12. aprila odvernili. Pa vse je bilo zastonj. Malokedaj se je ta dan tako slovesno in veličastno obhajal kakor letos. Vreme je bilo prelepo; kjer koli so se pokazali sv. Oče, pričakovali so jih častljivo in kleče blagoslov sprejemali. Ceste so bile nagnječene. Ko je minula cerkvena slovesnost, so papež vojake ogledovali. Vidilo se je, da to ni derhal od vsih vetrov, kakor rogovileži pravijo; obnašanje in deržanje je izverstno. Zvečer je bilo mesto krasno razsvitljeno. Očitni tergi in spominki so se žarili v svetlobi; z vaporjev so streljali; naj manj 50 do 60.000 ljudi je bilo zvečer po ulicah, in vender ni bilo naj manjšega nereda. — Papeževi sovražniki so se ta večer lahko prepričali, da rimsko ljudstvo noče nič vedeti od tistih dobrót, ktere jim ponuja laška vstaja. Rimljani hočejo ostati tó, kar so, papeževi podložni. — Odkar se je zvedilo, da laška prekucijska stran podpira tolovaje, kteri, kakor je znano, neusmiljeno ravnaajo s papeževimi vojniki in sploh z njegovimi prijatli, nihče ne verjame njihovu obetanju in osrečevanju. (W. Kztg.)

Iz Azije. Lansko leto so na otoku Koreji, ki se k Kini šteje, nekaj katoliških misijonarjev s Francoskega pomorili. Napoleon III je torej kontreadmiralu Rožu ukazal, da naj korejskega kralja režno strahuje. 13. rožnika 1866 pride torej admiral z bojnimi ladjami in z dvema topovskima čolnoma do otoka. Drugi dan so se že Francozje polastili višav okrog mesta Kong-Hoa. 16. so vzeli mesto po kratkem boju in admiral je korejskemu kralju pisal ter v imenu francoske vlade tirjal oestro zadostenje za umorstvo misijonarjev. Prišlo je nekoliko velikašev z otoka in so se hotli z admiralom pogajati, Roza pa jim je ob kratkem napovedal, da se z nikomur ne bo pogajal, dokler kralj vsih deležnikov moritve po postavi ne bo kaznoval. Toliko se je do zdaj zvedilo, kar „Hlas“ piše, in je veselo, da se vlada tako čversto poganja za svoje podložnike.

Méd in Pelin.

Učenih mož vprašanja in odgovori.

(Posl. M. Turk.)

(Dalje.)

30. Ktera popotnica je naj bolja za starost? Odg. Seneka pravi: Človek si mora popotnico za starost pripravljati s tim, da se uči znanosti. Znanost je pripravljena starčeku, kakor palica slabemu telesu. Pri vsem tem je pa zmirom res, kar je rekel Aristotel: Da je krepost bolja in stanovitnejša od vsake umetnosti.

31. Kteri kinč v hiši je naj lepši? Odg. Dete dobro odgojeno. Ko je prišla h Kornelii, materi Grakovi, neka žena iz Kampanije, da naj ji pokaže svoje zlato, bisere in vso lepoto, ktero ima, jo derži tako dolgo v razgovoru, da pridejo njeni otroci k nji, in na to ji reče: „To je kinč moje hiše, ki mi je dražji od vsacega zlata in biserov;“ s tim ji je hotela reči, da se mora za odgojenje otrok naj bolj skrbeti.

32. Ktera dota je otrokom najboljša? Odg. Krepost očeta in matere. Ko je bil Filip II, kralj španjolski, blizu smerti, vzame iz skrinje razpelo in dva iz konopcev spletena biča, pokliče k sebi svojega sina, in mu

reče: „Tukaj imaš spominke pobožnosti dedove: o da bi oni šli od rodú do rodú! Tega razpetega Boga podobno so deržali moj stari oče v rokah, kedar so umirali. Z ravno taistim tako dobrim vodjem ločim se tudi jaz s tega sveta. Nasleduj tudi ti v tem stopinje starih. Biči, ktere vidiš, in kterih se morebiti zavolj svoje mladosti bojiš, so ravno taisti, s kterimi so tvoj ded pokorili svoje telo. Spoštuj spominek. Nasleduj pobožnost.“

33. Ktera odpertina v hiši se ne more zamašiti? Odg. Tista, skozi ktero te bodo v grob nesli. Ko je neki bogatin sozidal krasno hišo, zarad ktere se je sam sebi zdel, da je kakor kak majhen bog na zemlji, mu nekdo reče: Da boš na svetu večí od človeka, treba je, da še eno luknjo zamašiš, ktera ti je v hiši, to je, vrata skozi ktere te bodo kmalo na pokop nesli, kedar boš hišo drugemu zapustil.

Kako na Dunaji „kultura“ napredva. Umerl je profesor Häusser; študentje neke nemške družbe so mu hotli še po smerti posebno spoštovanje skazati, zbrali so se 20. sušca na pivo, „Silezensenior“ komandira, vsi ob enem steklenice spraznijo in nato ropočejo s pokrovčki ter svoj pot natihoma mermrajo: „Salamander, Salamander!“ Ko bi to počeli za igračo, bi se reklo: „no, mlada kri ima svoje burke.“ Ali to počenjanje jim je polna resnoba, to je mladim možem, ki že blizu po dvajset lét po šolah hlače tergajo, nekako sveto mervtaško opravilo! Pa tudi vredniki na Dunaju se nahajajo, ki so enake pameti. „Fremdenblatt“ to mervtašnico popisuje, in pravi, da je bila „spodbudna“ — „es wahr erhebend.“ Taki „todtensalamandrovci“ pa popisujejo cele cente popirja, kako strašno zaguljen je n. pr. svet na Jutrovem in kako potrebno je „kulturo“ tje nositi. Beduine blizu Jordana sem lani nekako ob tem času vidil, ki so posnemaje velbluda popotnikom v kratek čas pod komando šehovo nekacega „salamandra“ delali, ki tudi ni bil kaj posebno osoljen; pa vender za deset centov modrejši, kakor uni pod Silezenseniorom na Dunaju.

Božja roka. Undan so pri Bratislavu našli merliča, ki je ležal ob bregu, pa z glavo v vodi. Sodnijsko ogledovanje ni našlo nikakoršnega znamenja kake morije. Prisodili so torej, da se je nesreča zgodila — ali zadolženo, — ali nezadolženo. Kakor je dogodba žalostna sama na sebi, jo neka okolišina dela še le bolj milovanja vredno in strašno. Mervtec je bil prejšnji večer v njemu dobro znani gostarii, kjer mu pa ni bilo zadosti, da je Božje darí vžival, temuč preklinjal je Boga, sveto mašo, svete zakramente, duhovne in cerkev pričo odraslih in otrok tako ostudno, da ga je gostarica skoz vrata odpravila in mu napovedala, da zavoljo preklinjevanja bode enkrat nesrečno smert storil. — Drugo jutro so ga že našli, kakor je povedano. Nesli so ga ljudje na nosilu z mervtviša; ko pridejo do omenjene gostilnice, se nosilo prelomi in merlič se zvali v blato. Kdor ima ušesa za poslušanje, poslušaj! zakaj Bog Sebe in svoje Cerkve ne pusti preklinjati. (Vlksztg.)

Kače in gadje pod perjem. „Gartenlaube“ je eden prav hudo zapeljivih listov, pred kterim „Volkszeitung“ svari občinstvo in pravi, da razun družih lastnost, ki jih imajo neverski listi, se skazuje „Gartenlaube“ še z lisičnostjo, ker kaj dobro umé svoje kače in gade pod cvetje skrivati, oznanuje goli materializem in zasramuje vero in vse, kar je katoličanom sveto s satansko sleparijo in spretnostjo. —

Čudni vojak. Vojni duhoven francoskega kardela v Rimu je dobil to-le pismo iz Liona, ki ga je očitno prebral: „Prečastiti gospod! Velika je zame žalost, ker ne morem služiti v vojski za sv. Očeta. Za to čast nimam zmožnosti; deklica sem. Prihranila sem denara, kolikor ga je treba za enega vojaka. Náte, Vam ga

pošljem, najmite mi zanj namestnika, — zanj je škapulir in 500 frankov. Blagoslovljen je škapulir v Notre-Dame de-Fourvier, narejen pa iz obleke generala, ki je bil svetnik. Ako doteče tega mojega namestnika sreča, da umerje za sv. Očeta, prosim, naznanite mi to; za sveto dolžnost imam zanj moliti, ker padel bi namesto mene. Obljubila sem se Gospodu vojenstva s posebno obljubo za ta primérlej, ako me usliši.“ Komaj duhoven prebere pismo, stopi pred-nj mlad rimski bogoslovec klerik — ginjen, osupnjen in objokan ter reče: „Gospod! ta devica je svetnica... To je prelepo.“ „To je vse res — in — kaj pa zdaj?“ — „Zdaj bom tedaj jaz namestovavec.“ „Dobro — kaj pa z vašo bogoslovsko obleko?“ „Odložil jo bodem za kak čas, ako pa umerjem, kakor je v pismu rečeno, bo to obleka mučeniška.“ (Kat. list.)

V nekem kraju v Ameriki vdal se je možic tako zelo pijančevanju, zlasti žganjčkanju ali šnopsariji, da se je revčetu od preobilo povžitega strupa pamet zmesala. To sicer ni še nič posebnega, tudi v naših krajih nesrečno popivanje časih človeka do norosti spravi; ali žena našega ameriškega nesrečnika je pri gosposki tožila tistega kerčmarja, pri katerem je revež navadno popijal, in to je posebno, da sodnija je prav ostro kaznovala kerčmarja, ki je pijanču dajal strupene pijače v toliki obilnosti, ker je vedel, da mu gotovo škoduje.

Kratke naznanila. „Zukunft“ naznanjuje iz prav zanesljivega vira, da prizadevanja češkega plemstva za federalizem so bile poslednje dni pri višjih oblastih vgodno sprejete in dober vspeh obetajo. — Ravno ta list ima glas iz Belgrada, da se imajo meje serbske knežije v kratkem močno razširiti — Iz Kopenhagena se sliši novica o francosko-švedsko-danski zvezi, ki moč na suhem in na vodi zročuje francoskemu višjemu poveljstvu. — Očitna laž gotovo je, da bi se bil Rim z Rusijo zedinil in poterdil vse dosihdobne ruske naredbe zastran katoliške Cerkve na Ruskem, ob enem pa katoliškemu duhovstvu plačo za polovico zvikšal. — 20. majnika se bo zbral državni zbor na Dunaju. Gospôška zbornica bode neki pomnožena za 20 oseb, med kterimi je tudi Tegethof, Šmerling, Czartorisky itd. Liberalni oddelek poslancev hoče v mlin tega zbora vse mogoče reči spraviti, med njimi tudi bogočastje (ergo concilium), in „Volksfreund“ pristavlja, da bodedo „liberalizem“ na mizi vidili. — Mladi Markuis of Bute, eden naj bogatejših mož v Evropi, se je vernil iz protestanstva v katoliško Cerkev; vse po Londonu šumi zavoljo tega. To spreobrnjenje je pač vredno več kakor vse njegovo premoženje in bogastvo, kar gotovo on sam naj bolj spozná, ki se je k temu odmenil. — Petrogradska „Börsen-Ztg.“ spodbuduje k nagli zvezi med Italijo, Prusijo, in Rusijo. Podajo se pač dobro skupaj, ker vsih treh orožje so grablje. — „Cor. Havas“ pravi, da Anglija še nikoli ni bila tako malo prijazna Prusii, kakor ravno zdaj. — Vse obeta, da bode vojska med Francijo in Rusijo. Ugiba se, kam se bo Avstrija nagnila; eni menijo, da k Francii. — V Parizu se je 33-letni princ Pavel de Broglie odpovedal vsim imenitnostim in častem, ki so ga čakale na svetu, ter je stopil v družbo sv. Sulpicija. — Pri misijonu oo. pasijonistov v Fort-Wayne-u v Ameriki je 16 protestantov prestopilo v katol. Cerkev; tako tudi njih več pri misijonu v Union-City. — Tudi ameriški škofje in časniki so jeli zbirati denar za sv. Očeta. — Cesarsko-mehikanski so menda zgubili Pueblo in Juaristi so dali častnike izmed posadke ob glavo djati. Boj se torej zmiraj bolj za cesarja. — V pariški razstavi je tudi strahovito ve-

lika pruska kanona. Pravijo, da blizo nje ljudje le samo od blagega miru govoré. — V neki kerčmi v Kaden-u je véliki čertek več mladih pravnikov z neko Golijatovo napihnjenostjo tirjalo mesnih jedi. Le en sam si je postno veleval. Na vprašanje tovaršev, čim to, ali se mu mesne jedi ne priležejo? je z mirno postavnostjo odgovoril: „Glavni vzrok je, ker sem katoliški kristijan in nočem ne svoje svete vere zatajiti, in ne svoje vesti obtežiti.“ (Volksfrd.) Bog daj, da bi vestni mladeneč o dopuštenih dnevih nikoli ne imel pomanjkanja jedi, kakoršnih se o prepovedanih časih zderzuje iz pokoršine do svoje matere sv. Cerkve. — V Filadelfii je dobrotnik Mason Hutens odkazal katoliški bolnišnici sv. Jožefa 100.000 dol. (do 250.000 gld.). — Zanesljivo pišejo, da o polovici majnika se snidejo v Londonu polnomočniki vélikih vlád k dogovoru zastran Luksemburga. Po tem takem se utegne mir ohraniti, ako ga obé strani res želite. — Ogerski minister bogočastja gr. Eötvöš je novemu prvostolniku Šimoru vradno naznanil, da je svojo službo nastopil. Prvostolnik v odgovoru povdarja na to, da minister bogočastja ne bode dopustil, da bi se kalila edinost med duhovsko in svetno oblastjo, da bi se šola od cerkve ločila, da bi bila cerkev v svojih pravicah motena itd. Iz tega pisma je tudi očitno, da je minister bogočastja katoličan.

Iz Ljubljane. Marijna družba za razširjanje sv. vere v srednji Afriki je dala na novo natisniti bratovske podobe v majhni prav prijetni obliki in nam jih je nekoliko poslala, ter zamoremo nektore oddati. — Šlišimo, da ljuški misijon v Radolici se prične o polovici tega mesca. — K duhovski poskušnji so prišli letos trije gospodje.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Mestna fara sv. Jakopa v Ljubljani je podeljena stolnemu kaplanu gospod Gust. Köstelnu. G. Drag. Klun pride z Gorij za stolnega kapl. v Ljubljano. Viniška duhovnija je 24. mal. trav. razpisana. — 24. mal. trav. sta bila inštalirana p. n. gosp. Šimon Vilfan za korarja v Novomestu in gosp. G. Köstel. Duhovnija Knežak je podeljena gospod Andr. Drobniču, kapl. pri sv. Petru v Ljubljani.

V lavantinski škofii. Prestavljeni so naslednji gg.: Jernej Guzaj k sv. Martinu na Raki; Juri Klančnik v Slivnico pri Mariboru; Franc Arnuš v Tinje; Jož. Horvat k sv. Štefanu; Mart. Kragelj v Pišece; Jož. Sever v Loko; Jan. Preskar v Črešnico; Fr. Ermenec na Laško; Šim. Gaberc na Kebeč; And. Lorenčič k sv. Ani na Krembergi; Mart. Šket v Središče; Ant. Kocuvan v Konjice. Gospod Vinc. Geršak gre zavoljo bolehnosti v pokoj.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Cerkljan 7 gl. sr., 2 gl. pap., 35 kr. drob.: Sv. Oče! blagoslov za zadnjo uro! — † France 2 gold. — Dve devici 1 gold. 30 kr. sr., prosite blagoslova, da bi mogli prav Boga ljubiti. — Blagoslova za zadnjo uro in da bi mogla bolj goreče prejemati ss. zakramente prosi Marija Mr. in daruje sv. Očetu 1 dvajsetico. — Iz Kranja: dr. J. St. 1 star tolar t. j. 2 gold. 10 kr.; N. G. 1 tol. za 2 gold. 10 kr.; M. F. 1 nov tol. za 1 gld. 50 kr.; M. C. 1 sreb. gold.: Vsi s pristavkom: Sv. Oče! sprositi nam dušno in telesno zdravje! — Neka gospa 1 gold. s pristavkom: Sv. Oče, blagosl. mene in moje dete! — G. J. T. iz Begenj 1 tol. za 2 gl. st. d. Za pogorelce v Kranjski gori. S Save 3 gold. Za afrik. misijon. S Podkraj 3 gold.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Gg. J. J. in A. V.: Zastran „Danice“ smo odpravištvu naznanili. — G. J. B.—k v Ž.: Eden ali dva gresta, pa blezo še le o Binkošti. — G. Br. J. v G.: Hvala za naznanila; — omenjena reč je najberže vse ene moke.